

Legnagyobb kincsünk, a víz

Ismeretterjesztő a jó csapadékvíz-gazdálkodási gyakorlatokról

Települési környezetvédelmi infrastruktúra- fejlesztések

*a helyi vízkár veszélyeztetettség csökkentése és a környezeti
káresemények megelőzése érdekében.*

Bajót csapadékvíz elvezetés fejlesztése

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Záportározó kerül kialakításra a csapadékvíz-elvezetés fejlesztése során

Projekt azonosító száma:

TOP-2.1.3-16-KO1-2021-00032

Bajót Község Önkormányzata a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében Európai Unió támogatás segítségével **megoldja a település csapadékvíz-elvezetését!**

Bajót községet az elmúlt 10 évben többször is nagyon súlyos árvízkarok érték, amelyeket nagyobb esőzések alkalmával a települést ketté szelő Bajóti-patak áradása okozott. A Bajóti-patak a falu fő vízvezetője, a község területén áthaladva Nyergesújfalu után torkollik a Dunába. A falun belül a patak magán ingatlanok között kanyarog, sok helyen közterületről nem lehet megközelíteni, így ott a karbantartása, tisztítása ellehetetlenül. Az utóbbi években a globális felmelegedés miatt megváltozott csapadékeloszlás szinte minden évben olyan villám árhullámokat generált a kb. 24 km²-nyi rész-vízgyűjtőn, melyet a belterületi meder nem volt képes elöntések nélkül elvezetni. A patakon átívelő hidak szelvénymérete sem megfelelő mindenütt, emiatt a felakadó és lerakódó hordalékokon a víz a hidaknál visszaduzad és fokozza az elöntéseket. Az elöntésekkel veszélyeztetett területen mintegy 200 lakóingatlan, önkormányzati intézmények, gazdasági létesítmények, és egyéb területek, pl. sportpálya és játszótér található. Az itt található infrastruktúrával, közúttal együtt a megvédendő érték több milliárd forintot tesz ki, amely folyamatos veszélynek van kitéve a nem megfelelő vízvezető rendszer miatt. A probléma okainak feltárással, a lehetséges műszaki megoldásokkal már több tanulmányterv, vízjogi terv és rendezési terv is foglalkozott. Ezek alapján megállapítható, hogy a villám árhullámok szélsőséges vízhozamai ellen nem lehet az adott, kötött meder-nyomvonalon, a telekvégek között megfelelő méretű és jól karban tartható vízvezetőt kiépíteni. A mértékadó vízhozam (árvízi csúcs) "lefejezése" csak egy árvízi záportározó létesítésével valósulhat meg.

A településen **megvalósul a csapadékvizek rendezett és kártétel nélküli elvezetése**, a belterületeken áthúzódó vízfolyások és belvízcsatornák, belvíz elvezető rendszerek rendezése.

A település belterületének megvédéséhez a külterületen ki kell alakítani egy zápor tározót, amivel átmenetileg fel lehet fogni a levonuló csapadékvíz egy részét. A fentiek alapján jelen projekt átfogó, hosszú távú célkitűzése, hogy Bajót elöntésektől veszélyeztetett részén, a csapadékvíz rendezett elvezetésével hosszútávon is biztosítsa az itt található értékek megóvását, ezáltal javítsa az itt élő lakosság életminőségét. A projekt konkrét célja, hogy egy záportározó kialakításával egy megfelelő biztonságot nyújtó csapadékvíz elvezetési rendszer kerüljön kialakításra, amely vízkárok kialakulása nélkül képes elvezetni a település belterületén az egyszerre lezúduló nagy mennyiségű csapadékvizet is. A projekt tervezett műszaki tartalma ez alapján a következő:

Egy záportározót kell kialakítani a falu déli határában lévő, részben önkormányzati, részben még magántulajdonú ingatlanokon. A záportározó felülete kb. 5,7 ha lesz, amelyet a Bajnai- és Tokodi út közötti réten lehet megépíteni. Ezzel a mederben levonuló nagy-vízhozamot kb. harmadával lehet csökkenteni, így a község belterületén a további elöntéseket meg lehet előzni.

A tervezett beruházás egy komplex, az egész településre kiterjedő, átgondolt vízrendezési fejlesztés legfontosabb lépését jelenti.

A beruházás megvalósítását követően Bajót község központi része, az itt található magán- és köztulajdon hosszú távon védetté válik az egyre gyakrabban előforduló vízkárok, haváriák ellenében. A beruházás a belterületen kizárólag önkormányzati tulajdonú területeken valósul meg, a víztározó kialakításához azonban jelenleg magántulajdonú mezőgazdasági területek kisajátítására is szükség van..

Miért fontos vizeink védelme?

VÍZKÉSZLETÜNK **3 %-A**
ÉDESVÍZ, ÉS ENNEK
KÉTHARMADA
FAGYOTT ÁLLAPOTBAN VAN

Jelenleg Földünk teljes vízkészlete 1,4 milliárd km³. Noha a Föld felszínének közel háromnegyedet részét víz borítja, ennek a hatalmas **vízmenységnek csak egy része használható fel az emberiség számára**. Mert hogy a teljes vízkészlet 97 %-át a tengerek, óceánok teszik ki. Jórészt tehát emberi fogyasztásra alkalmatlan.

A teljes vízkészletből mindössze 0,003 % bolygónk becsült édesvízkészlete. Könnyebben érzékelhető e csekély mennyiség, ha elképzeljük, **ezer vízcseppből csupán 3 cseppnyi víz édesvíz**. Mi több, ennek is a kétharmad része fagyott állapotban van jelen^{1;2}.

Az eltűnő vízbázisok és a népességszám növekedése miatt bekövetkező **vízhiány sajnos már az emberiség jelentős részét érinti**. Félelmetes belegondolni, hogy 2025-re (a WHO előrejelzése alapján) az emberek mintegy fele vízhiányos területeken fog élni³.

A vízhiány egyik oka a mindenki számára érzékelhető klímaváltozás. A **klímaváltozás hatásai Magyarországon** is éppúgy észlelhetők, mint a világ többi részén, sőt, hazánk sajnos a legmagasabb sérülékenységi területbe tartozik^{4;5}.

¹ Szalkay Csilla: *Édesvízért folyó konfliktusok a világban és kialakulásuk lehetőségei Magyarországon*, 2004

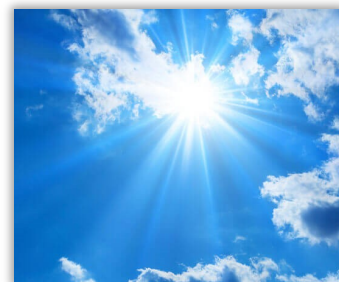
² Forrás Vízőrző Civil Hálózat honlapja: *A föld vízkészlete*, 2019

³ Tóth Judit: *Klíma-apokalipszis: 2025-re a Föld lakóinak 2/3-a vízhiánnyal küzd majd*, 2016.12.11

⁴ The United Nations World Water Development Report, 2014

⁵ Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata (Kötháló): *A klímaváltozás hatásai, következményei, és az alkalmazkodás lehetőségei*, 2011

Mindnyájan ismerjük a sokat hangoztatott hatásokat, mint a jégsapkák olvadása, vagy a tengerszint emelkedése. Azonban a klímaváltozásnak számos olyan közvetett hatása is van, amit itthon, akár **saját kertünkben, közvetlen környezetünkben is tapasztalhatunk:**

Szélsőséges időjárási jelenségek (pl. viharok, árvizek, földrengések, hurrikánok, hőség hullámok, erdőégések, aszályok, stb.) gyarapodnak, **kiszámíthatatlanná válik az időjárás**

Az invazív növényfajok és kártevők egyre ellenállóbbak, és ezzel **kiszorítják a haszonnövényeinket**

Termésveszteség, termés kiesés, paraziták okozta károk, ezáltal **költségesebb a gazdálkodás**

Az emberek számára veszélyes **betegségek, járványok** gyarapodnak, az UV-sugárzás erősödik, pollenek gyakrabban váltanak ki allergiát, a frontérzékenység erősödik

Egyes fajokat **fokozottan védenünk kell**, például a méheket a beporzás miatt

©
Lya_Cattel
Getty Images

Mindazonáltal, **hazánk az édesvíz készlet szempontjából szerencsésnek számít** a világ sok más országához képest. Magyarország területe ugyanis nem tartozik a vízhiánnyal érintett térségek közé. Itthon egyelőre ismeretlen a korlátozott vízhozzáférés fogalma.

Éppen ezért sem feltétlenül érezzük égetően fontosnak a vizeink védelmét. Mégis az, hisz vizeink (az esővizet is beleértve) által összeköttetésben vagyunk Földünk összes területével. **Vizeink szennyezése, pazarló használata visszafordíthatatlan károkat okozhat, az ivóvíz csak részlegesen megújuló erőforrásunk.**

Mindannyiunknak egyéni felelőssége, hogy tudatosan kezeljük a vízfogyasztásunkat, és odafigyeljünk vizeink állapotára. Erre számos lehetőségünk van, akár a mindennapi rutin, a mezőgazdasági tevékenységek, vagy a fogyasztói döntéseink részeként is. Már akkor is sokat teszünk a **vízpazarlás elkerüléséért**, ha csak annyi vizet használunk mosáshoz, főzéshez, mosakodáshoz, amennyi feltétlenül szükséges, illetve, ha a háztartásokban keletkező szürkevizet újrahasznosítjuk.

Ezen túl, úgy tervezzük a mezőgazdasági munkálatokat, kertjeink gondozását, hogy az a **lehető legkevesebb fölösleges vizet használja** fel, például a csepegtető öntözés előnyben részesítése, az esőztető öntözés elkerülése, az esővíz gyűjtése, kút fúrása a vezetékes víz használata helyett, a gyakoribb talajlazítás, talajtakarás, vagy a növényeink elhelyezése (lejtőhelyzet kihasználása, bakok létrehozása) által.

A **tudatos vízfelhasználás** része a vizeink védelme, a víztakarékos életmód folytatása, mások ösztönzése a tudatosságra, vagy akár bizonyos termékek vásárlásának csökkentése is. Hisz, vannak olyan termékek, élelmiszerek, amelyek előállításához nagymennyiségű vízre van szükség. Például, egy olyan hétköznapi termék esetében, mint a teafilter. Egy csésze tea előállításához ugyanis 40 liter vízre van szükség. A legvízigényesebb termék listáját azonban a marhahús vezeti; egy kilójához nem kevesebb, mint 16 000 liter víz szükségeltetik ⁶.

⁶ Varga-Sebestyén Benjámín: „Az édesvíz lesz a XXI. század olaja? Hogyan befolyásolhatja a vízkérdés hazánk geopolitikai helyzetét?”, 2018

Miért fontos a lakosok számára a csapadékvíz-elvezetés fejlesztése?

Jövőbeli víz okozta károk elkerülhetők

A vizek helyben tartása fontos környezetünk tisztasága és védelme, a vízpazarlás elkerülése, és a hatékonyabb vízgazdálkodás érdekében. A beruházással elkerülhetők a jövőbeli víz okozta károk, és csökkenthető azok kialakulásának kockázata.

Tisztább és biztonságosabb környezet

Tisztább és biztonságosabb környezetet és szebb utcaképet ad. Ehhez azonban szükséges az is, hogy a városlakók a megépült, megújított csatornarendszert rendeltetés szerint használják, és gondozzák annak környezetét.

Hatékonyabb vízgazdálkodás

Ösztöni a helyi lakosokat a gondozott utcakép megtartására, a környezet tisztán tartására, és a vizek helyben tartásának fontosságára. Ezzel együtt, a hatékonyabb vízgazdálkodás módjaira is, mint a csapadékvíz gyűjtése és felhasználása a háztartásokban, kertekben, amely pénztárcakímélő és környezettudatos.

Hogyan járulhatunk hozzá a fejlesztéssel érintett helyi lakosként a hatékony vízgazdálkodáshoz?

Mindig **tartsuk tisztán** a víz-elvezető árkokat!

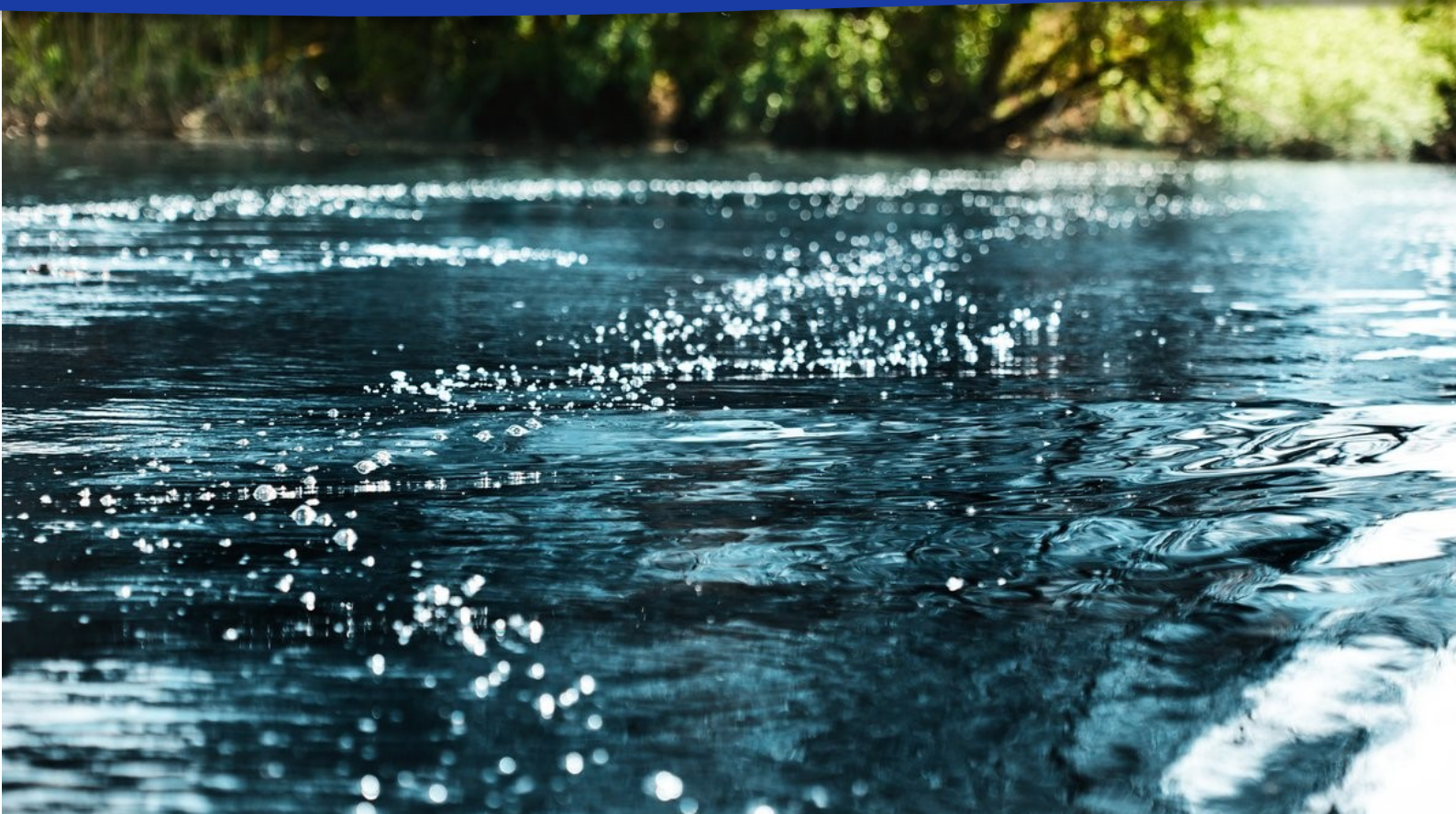
Ápoljuk az **utcaképet!**

Minél **kevesebb vizet igénylő gazdálkodás** folytassunk, például otthonunkban használjuk újra a háztartási vizet, összegyűjtött esővízzel öntözünk, vagy takarjuk a talajt a párologtatás csökkentése érdekében!

Ne öntsünk folyékony hulladékot, esetleg veszélyes hulladékot (permetlé, takarítószer stb.) az árokba, mert ez jelentős környezetszennyezést okozhat!

Ne gyomirtózzuk a csatornapartokat, rézsűket, mert a növényzet nélkül a csatorna könnyebben bemosódik, és a vízszállító képesség jelentősen csökkenhet!

A projekttel, illetve a tervezett szemléletformálási akcióval kapcsolatban kérdés esetén az alábbi elérhetőséghez fordulhatnak:

**BAJÓT KÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATA**

<http://bajot.hu/>

2533 Bajót, Kossuth Lajos u. 147.

Telefon: (+36 33) 449 265

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE